

Tichá jubilea Květeny české a Ivana Klášterského

1

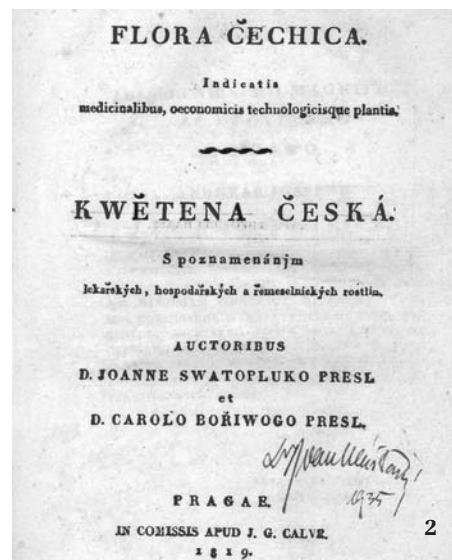
Řadu let jsem byl blízkým spolupracovníkem RNDr. Ivana Klášterského, za nímž stojí úctyhodný životní výsledek: dobudoval botanické oddělení Národního muzea v Praze (nastoupil zde v r. 1925 jako kustod, od r. 1933 už byl jeho přednostou), zejména knihovnu a herbáře. Zpracoval historické herbáře Haenkeovy, Helferovy, Opizovy, Kablíkové, Kabátovy, Peylovy, Nickerlovy, Veselského, celkem 200 tisíc položek. Pro doplnění knihovny objížděl evropské antikvariáty a zajistil rozsáhlou sbírku (fond) starých tisků, včetně prvních vydání Linnéových spisů. Tak mne s tím alespoň osobně seznámil, když mi, ještě

v Průhonickém zámku, ukazoval všechny ty, div ne bibliofilské, perly.

Když dobotanizoval a začal se věnovat různým na klenbě nebeské (v Botanickém ústavu, resp. i v Geobotanickém laboratoriu se sice od počátku věnoval experimentální taxonomii, ale jeho celoživotním objektem obdivu i studia byly právě růže, rod *Rosa*, zejména ty plané, šípkové; procestoval pro ně celou střední Evropu a zpracoval je i pro velké dílo *Flora Europaea*), bylo na mně, abych se postaral o jeho pozůstalost, zejména osobní knihovnu. Část jsem předisponoval do Národního muzea, část do Botanického ústavu AV ČR v Průhonících, tehdy ČSAV.

Ivan Klášterský zemřel 15. října 1979, před 40 lety, a historické změny se o 10 let nedožil. Jeho život jsem připomněl v časopise *Preslia*, na stránkách www.botany.cz pak Jana Möllerová. Spolu s jeho neteří Ivou jsme jeho urnu uložili na motolském hřbitově v Praze, u jeho psacího stolu píšu a jeho knihovničky regály mne obklopují.

Od Ivana Klášterského jsem také dostal brožovanou knížku, tištěnou na ručním papíře, kterou v rámci svých toulek koupil v r. 1935 už jako antikvární. Jde o základní dílo české floristiky a botaniky vůbec (nepřehlížím-li k překladatelům Mattioliho a herbáři Jana Černého) – *Květena česká* bratří Jana Svatopluka a Karla Bořivoje Preslových. Vyšla právě před 200 lety, v r. 1819. Preslové se při jejím koncipování drželi tehdy ještě dosti „mladého“ systému Linnéova a jeho, z dnešního pohledu až komických, tříd, jakými byly např. mnohoženstvo nebo jednomužstvo. Podstatné je,

1 Ivan Klášterský na fotografii zveřejněné v *Živě* (1971, 5: 180)

2 Titulní strana *Květeny české* bratří Jana Svatopluka a Karla Bořivoje Preslových (1819). Z archivu autora

že v tomto díle s pomocí Josefa Jungmanna zavedli nebo ustavili řadu českých rodových jmen – upolín, černucha, zapalice, samorostlík, myšenka (nevžitě pro myší ocásek – *Myosurus*), orsej, žlutoucha... to jen na první pohled ze začátku čeledi pryskyřníkovitých. Více se českým jménům věnoval již jen Jan Svatopluk v dílech *O přirozenosti rostlin* aneb *Rostlinář* (1820–25) a *Všeobecný rostlinopis* (1846). Nicméně *Květena česká* byla základním kamenem našeho názvosloví rostlin, jemuž ani 200 let neubralo na významu.

Ani tichá, soustavná a trpělivá práce Ivana Klášterského na budování botanického oddělení Národního muzea nebude zapomenuta. Jeho jméno zůstane zachováno i v několika taxonech rostlin, jako je chudina Klášterského (*Draba klasterskyi*) nebo růže Klášterského (*Rosa klasterskyi*).

Strategie AV21 – Špičkový výzkum ve veřejném zájmu

Miloslav Šimek a kolektiv: Živá půda

Nakladatelství Academia vydalo v rámci Strategie AV21 Akademie věd ČR v českém prostředí unikátní publikaci shrnující poznatky o půdě z oborů půdní mikrobiologie, zoologie, pedologie i managementu půd. Na dvoudílné knize se podílel rozsáhlý kolektiv autorů z Ústavu půdní biologie Biologického centra AV ČR, vysokých škol i resortních výzkumných ústavů. Kniha je proto určena studentům vysokých škol přírodovědných, zemědělských i lesnických oborů, odborným pracovníkům ve státní správě, výzkumných ústavech i v organizacích ochrany přírody a krajiny. Stejně tak je ale svým stylem přístupná širší veřejnosti.

První díl se podrobně zabývá hlavními skupinami půdních organismů, jejich

taxonomií, biologií, fyziologií i ekologií. Druhá část je věnována vzniku a vývoji půd, fyzikálním a chemickým vlastnostem. Podrobně přibližuje půdní organickou hmotu, vodu v půdě a půdní vzduch, včetně funkční organizace půdního prostředí. Seznamuje s přeměnami látek v půdě a terestrických ekosystémech, s cykly hlavních biogenních prvků, velký důraz klade na roli půdních organismů.

Dozvíte se rovněž o managementu půd včetně konvenčních a alternativních technologií nejen v České republice, ale i v globálním měřítku, dále o fyzikální, chemické a biologické degradaci půd a erozi nebo o principech remediace znečištěných a poškozovaných půd.

Živá půda

Miloslav Šimek
a kolektiv

(1)
Biologie půdy

(2)
Ekologie, využívání
a degradace půdy

Academia

Academia, Praha 2019,
vázaná, 796 str.
Doporučená cena 995 Kč